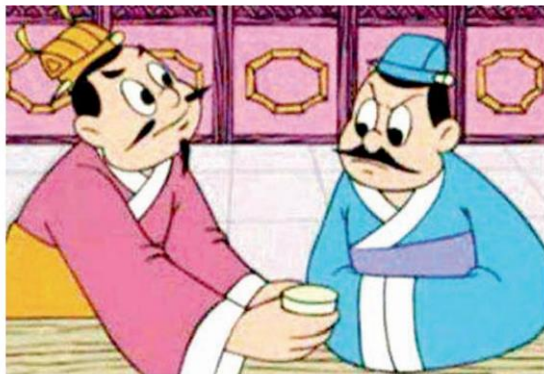




# นิทานสุภาษิตจีน (177) 成语故事 (一七七)

**นิ**ทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 败军之将/败军之将 bài jūn zhī jiàng (ไบ่ จวิน จือ เจียง) โดย คำว่า 败/敗 bài (ไบ่) แปลว่าพ่าย พ่ายแพ้ 军/軍 jūn (จวิน) แปลว่า ทหาร 之 zhī (จือ) แปลว่า คำเสริม คล้าย กับ คำว่า อัน ที่ ด้วย 将/將 jiàng (เจียง) แปลว่าแม่ทัพ นายพล นายทหาร เมื่อรวมกันแล้วแปลว่า แม่ทัพที่พ่ายศึกมา แม่ทัพที่รบแพ้ ซึ่งมีอุปนิสัยกลับมามีความใจดี พุดอะไรไปก็ไม่มีราคา ต่อมาคำนี้ผันแปรมาเป็นคำที่ใช้พูดกระแนะกระเหน็บ หรือเสียดสีคนที่ทำงานไม่เอาถ่าน หรือคนที่ล้มเหลว มาดูนิทานเรื่องนี้กัน



(ที่มาภาพ <https://image.baidu.com/search>)

แต่เริ่มเดิมที败军之将/败军之将 เป็นคำที่มีปรากฏในช่วงยุครัฐศึก 战国/戰國 Zhànguó (จันกัว) ซึ่งเป็นยุคแห่งการสู้รบแย่งชิงความเป็นใหญ่แต่ผู้เดียวในแผ่นดินจีน รัฐเล็กทางใต้สองรัฐคือรัฐอู๋กับรัฐเยว่ ต่างก็รบพุ่งกันเพื่อขยายดินแดน ต่อมารัฐอู๋รบชนะรัฐเยว่เพราะได้คำปรึกษาจากกษัตริย์ชุนงูมา เจ้ารัฐอู๋จับเอากษัตริย์แห่งรัฐเยว่มาเป็นเชลย ครั้งหนึ่งในที่ประชุมแห่งท้องพระโรงของรัฐอู๋ กษัตริย์รัฐอู๋ตรัสถามความเห็นบางอย่างจากกษัตริย์รัฐเยว่ กษัตริย์เยว่ในฐานะเชลยศึกทูลว่า แม่ทัพผู้พ่ายแพ้ คำพูดย่อมไม่มีราคา คำนี้ต่อมาจึงแสดงถึงคำพูดของคนที่อยู่เบื้องล่างย่อมไม่มีราคา และต่อมาคำนี้ก็ถูกนำมาใช้อีกครั้งจนกลายเป็นที่แพร่หลายคือ ในยุคที่ราชวงศ์จิ้นล่มสลาย หลังจากจิ้นซีฮ่องเต้สวรรคตได้ไม่นาน ในช่วงกบฏนี้ มีกลุ่มกำลังอำนาจสองกลุ่มที่นำกำลังขึ้นต่อต้านราชวงศ์จิ้น ก็คือกลุ่มกำลังอำนาจของหลิวปังแห่งรัฐฮั่น กับกลุ่มกำลังอำนาจของเซียงยวี่แห่งรัฐฉู่ ในระหว่างที่ทั้งสองต่างแยกย้ายกำลังออกต่อต้านอำนาจของราชวงศ์จิ้นนั้น ทำให้กลุ่มกำลังถูกแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่แห่งเหนือ-ใต้ กลุ่มหลิวปังเป็นใหญ่ทางเหนือ ส่วนกลุ่มกำลังของเซียงยวี่เป็นใหญ่ทางตะวันออก ภาคใต้และภาค

ตะวันตกเฉียงใต้ของจีน เมื่อกองกำลังทั้งสองปราบปรามกลุ่มกำลังที่แตกกระจาย และเริ่มเอาชนะกองกำลังของราชสำนักจิ้นได้แล้ว ก็ทำให้เจ้าเมืองรัฐต่างๆ ตระหนักว่าไม่นานจากนี้ ราชวงศ์จิ้นต้องล่มสลายเป็นแน่ จึงเริ่มหาทางว่าจะเอารัฐของตนไปเข้ากับฝ่ายไหน ระหว่างรัฐฮั่นของหลิวปัง กับรัฐฉู่ของเซียงยวี่ ในที่นี้มีรัฐหนึ่งนามว่ารัฐเว่ยที่อยู่ทางเหนือเข้าสวามิภักดิ์ต่อรัฐฉู่ และคอยก่อกวนการขยายดินแดนของรัฐฮั่น หลิวปังจึงส่งแม่ทัพใหญ่นามว่าทวนซัน 韩信/韓信 Hán Xìn นำกำลังขึ้นปราบทางเหนือจนสำเร็จ และในการบุกเหนือครั้งนี้เนื่องจากจะยึดรัฐเว่ยได้แล้ว ยังยึดรัฐจ้าวได้อีกเมือง ที่รัฐจ้าวนี้ เขายังสามารถจับขุนศึกใหญ่ผู้ไม่มีชื่อเสียงแห่งรัฐจ้าวมาได้ ขุนศึกใหญ่นามว่า หลิวจิวเชอ 李左车/李左車 Lǐ Zuǒchē เขาคนนี้เป็นที่คนที่มีความรอบรู้ มีความสามารถสูงยิ่งคนหนึ่ง แต่ที่รัฐจ้าวพ่ายแพ้เพราะตัวเจ้าเมืองและเหล่าแม่ทัพไม่เชื่อฟังแผนการของเขา จึงเป็นผลให้รัฐล่มสลาย เมื่อขุนศึกใหญ่ตกมาเป็นเชลยของแม่ทัพทวนซันแล้ว แม่ทัพทวนซันยินดียิ่งนัก จึงเลี้ยงดูและให้เกียรติมาก ครั้งหนึ่งทวนซันขอความเห็นเรื่องแผนการศึกสงคราม ขุนศึกหลิวจิวเชอพูดขึ้นว่า อันแม่ทัพพ่ายศึกนี้ไร้ค่า แล้วคำพูดจะมีค่าหาสาระได้เช่นไร ท่านจงไปถามคนอื่นดีกว่า แม่ทัพทวนซันจึงพูดว่า ท่านผิดแล้ว อันที่จริงคำพูดของท่านนี้มีค่าอย่างยิ่ง ถ้าหากเจ้านายเก่าของท่านฟังในสิ่งที่ท่านพูดแล้วไซ้ วันนักรัฐจ้าวจะพ่ายแพ้ได้เช่นไร ผู้พ่ายแพ้น่าจะเป็นกองทัพของข้าพเจ้าเสียมากกว่า

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิต

成语比喻：起初是指打了败仗的将领，现在多用于讽刺失败的人。

成語比喻：起初是指打了敗仗的將領，現在多用於諷刺失敗的人。

Chéngyǔ bǐyù: Qǐchū shì zhǐ dǎle bàizhàng de jiànglǐng, xiànzài duōyòng yú fěngcì shībài de rén.

เฉิงยวี่ บี้ยวี่: ฉี่ชู่ ฉือ จือ ต่าเลอะ ไ้จาง เตอะ เจียงหลิง, เซียนจี้ ต่วง ยหวิ เฟิงชือ ชือไป เตอะ เหริน

สุภาษิตเปรียบว่า ในอดีตแรกเริ่มจะหมายถึงนายทหารที่รบแพ้ในสนามรบ แต่ปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่ใช้สำหรับเสียดสีคนที่ไม่เอาถ่านประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้

他这个败军之将，还好意思在大家面前大吹自己如何能干，当然大家不会信他的。

他這個敗軍之將，還好意思在大家面前大吹自己如何能幹，當然大家不會信他的。

Tā zhège bài jūn zhī jiàng, hái hǎo yìsì zài dàjiā miànqián dàchuī zìjǐ rúhé nénggàn, dāngrán dàjiā bù huì xìn tāde.

ทา เจ้อเกอะ ไ้ จวิน จือเจียง, ไห ห่าว อี้ชือ จี้ ต่าเจีย เมียนเฉียน ต่าชุย จือจี้ หรูเหอ เหนิงก้าน, ตังหฺราน ต่าเจีย ปู้หฺย ชิน ทา เตอะ

คนล้มเหลวเช่นเขา ยังกล้าคุยโอ้อวดถึงความสามารถของตัวเองต่อหน้าทุกคนอีก ซึ่งแน่นอนว่าไม่มีใครเชื่อเขา

## ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง